

JĘZYK POLSKI

wymagania edukacyjne dla klasy I

ocena dopuszczająca

ocena dostateczna

1. Przeczytał, zna i rozumie treść oraz problematykę lektury obowiązkowej.	1. .jak na ocenę dopuszczającą
2. Wykazuje orientację w lekturze wybranej, omawianej na lekcjach.	2. Przeczytał, zna i rozumie treść oraz problematykę lektury wybranej omawianej na lekcjach.
3. Potrafi umiejscowić dzieło literackie na tle epoki.	3. Porządkuje zjawiska literackie według zasady chronologicznej.
4. Zna najważniejsze daty z historii literatury.	4. Wskazuje kontekst biograficzny i historyczny utworów.
5. Zna biografię Jana Kochanowskiego.	5. Zna podstawowe fakty dotyczące życia i twórczości I. Krasickiego.
6. Rozumie pojęcia: epoka, kultura śródziemnomorska, mit, mitologia, apokalipsa, ascetyzm, , humanizm, reformacja, kontr-reformacja, sarmatyzm.	6. Umie wyjaśnić pojęcia: fatum, politeizm, monoteizm, antyk, testament, ewangelia, przymierze, etos, epikureizm, stoicyzm, horacjanizm, racjonalizm, empiryzm, deizm, ateizm, utylitaryzm, ewolucjonizm, werteryzm,
7. Umie wyjaśnić pojęcia: tragizm., wina tragiczna, ironia tragiczna	7. Rozpoznaje kategorie estetyczne: tragizm, komizm, patos.
8. Określa cechy gatunków: epos, epos rycerski, tragedia, fraszka, tren, bajka, satyra.	8. Rozumie pojęcia: prąd literacki i artystyczny, archetyp, mimesis, antropocentryzm, teocentryzm, franciszkanizm, utopia.
9. Wymienia cechy wzorców osobowych poznanych epok.	9. Charakteryzuje poznane wzorce osobowe i bohaterów literackich poznanych na lekcjach.
10. Dostrzega obecność powtarzającego się motywu.	10. Dostrzega obecność powtarzającego się motywu; zna pojęcie topos.
11.	11. Rozpoznaje różne style w sztuce (np. klasycy, romański, gotycki, renesansowy, barokowy, klasycystyczny).
12. Rozumie pojęcia: archaizm, neologizm; stylizacja, parodia, realne i etymologiczne znaczenie wyrazu, zw. frazeologiczny, frazeologizm.	12. Wskazuje w tekście archaizmy, neologizmy, stylizację, parodię, związki frazeologiczne, frazeologizmy.
13. Rozpoznaje wartości w dziełach literackich: prawda, dobro, miłość, ojczyzna, naród, społeczeństwo.	13. Rozpoznaje wartości w dziełach literackich: piękno, odpowiedzialność, wolność, sprawiedliwość, tolerancja.
14. Rozumie pojęcia: społeczne środki przekazu, kultura masowa i kultura wysoka.	14. Rozumie pojęcia: kicz, arcydzieło.
15. Posługuje się formami wypowiedzi jak: opis, opowiadanie, streszczenie, plan.	15. Posługuje się formami wypowiedzi jak: charakterystyka, charakterystyka porównawcza. Podejmuje próbę napisania rozprawki, referatu.

16. Redaguje pisma użytkowe: CV.	16. Redaguje pisma użytkowe: list motywacyjny i inne poznane na lekcjach
17. Stosuje zasady komunikacji językowej.	17. Zna zasady etyki i etykiety językowej.
18. Rozpoznaje różne komunikaty: pisane, mówione, oficjalne, nieoficjalne.	18. Tworzy teksty w zależności od układu komunikacyjnego.
19. Skutecznie porozumiewa się w różnych sytuacjach.	19. Czyta ze zrozumieniem teksty publicystyczne i recenzje, ogląda programy kulturalne.
20. Posługuje się poprawną polszczyzną. Zna zasady ortograficzne.	20. Przestrzega kultury języka i słowa.
21. Zna pochodzenie języka polskiego i dostrzega podobieństwa między językami słowiańskimi.	21. Wypowiada się na temat języka polskich zabytków językowych.
22.	22. Potrafi korzystać ze słowników: etymologicznego, dawnej polszczyzny, frazeologicznego.
23. Ma świadomość istnienia kryteriów poprawności językowej	23.
24. Zna pojęcie znaku i systemu znaków	24. Uzasadnia, że język jest systemem znaków
25. Zna pojęcie aktu komunikacji językowej i wskazuje jego składowe	25.
26. Rozpoznaje i nazywa funkcje tekstu	26. Rozróżnia i omawia na wybranych przykładach funkcje języka

ocena dobra

ocena bardzo dobra

1. Rozpoznaje czas powstania utworu na podstawie obrazu kultury materialnej, obyczajów.	1. Rozpoznaje czas powstania utworu na podstawie .konwencji, stylu i języka
2. Charakteryzuje epoki literackie.	2. Określa ich znaczenie dla kultury polskiej i światowej.
3. Porównuje utwory literackie z różnych epok o podobnych motywach (np. miłość dom, rodzina, droga wędrowka, pielgrzymka, wina i kara, władza, cierpienie, bunt, ojczyzna, natura-cywilizacja, życie-teatr, franciszkanizm, moralność, młodość, samotność, heroizm, patriotyzm, kobieta, artysta, człowiek, religia. Bóg).	3. Dostrzega związki (kontynuacje i nawiązania) między tekstami kultury różnych epok. Posługuje się terminem topos.
4. Charakteryzuje i ocenia bohaterów literackich w kontekście epoki.	4.
5. Charakteryzuje konwencje artystyczne epok: klasycyzm renesansowy, klasycyzm oświeceniowy, sentymentalizm, rokoko.	5. Charakteryzuje konwencje artystyczne epok: petrarkizm, marinizm
6. Dostrzega kontekst filozoficzny dzieła.	6.
7. Umie wyjaśnić pojęcia: scholastyka, tomizm, augustynizm, mowa Ezopowa	7. Stosuje w wypowiedzi te terminy.
8. Wskazuje konteksty biblijne i antyczne w epokach następnych.	8. Potrafi wskazać tradycje literackie w literaturze współczesnej.

9. Określa cechy gatunków literackich: przypowieść, list, psalm, hymn, legenda, kronika, pieśń, religijna, komedia, pamiętnik, powieść, sonet, anakreontyk, powieść epistolarna, powieść podróżnicza	9. Określa cechy gatunków literackich: misterium, powieść - parabola
10. Określa funkcję środków stylistycznych.	10. Rozumie funkcje języka w tekstach literackich.
11. Rozpoznaje kategorie estetyczne: groteska, ironia.	11.
12. Potrafi rozpoznać wartości	12. Rozpoznaje hierarchię wartości w dziełach literackich: sacrum i profanum
13. Jest świadomym odbiorcą kultury masowej.	13. Potrafi wartościować dzieło literackie i opracowania tego dzieła dostępne na rynku księgarskim.
14. stosuje w analizie utworów literackich pojęcia: porównanie homeryckie, inwokacja, heksametr, wiersz wolny, symbol, alegoria, antyteza, sentencja, paradoks, puenta, przerzutnia, inwersja, oksymoron, metafora, koncept, morał, peryfrazja archaizm, neologizm, stylizacja, parodia, patos, puenta, kontrast, hiperbola, anafora	14. Stosuje w analizie utworów literackich pojęcia: sylabizm, sylabotonizm, reinterpretacja, heroizacja, sakralizacja
15. Rozumie pojęcia: kicz, arcydzieło.	15. Umie ocenić dostępne teksty kultury (film, spektakl teatralny).
16. Potrafi napisać recenzję, przemówienie.	16. Potrafi napisać artykuł, felieton,
17. Rozumie współczesne zasady ortograficzne.	17. Rozumie skutki procesów zaszłych w dawnej polszczyźnie.
18. Dostrzega różnice między polszczyzną dawną a współczesną	18. Wyjaśnia przyczyny różnic między polszczyzną dawną a współczesną
19. Czyta teksty średniowieczne ze zrozumieniem, posługując się słownikiem dawnej polszczyzny.	19. Posługuje się poznanymi na lekcjach terminami językowymi: palatalizacja, przegłos, wokalizacja, wzdłużenie zastępcze. Określa etymologiczne znaczenie wyrazu.
20. Dostrzega podobieństwa między językami europejskimi.	20. Posługuje się właściwą terminologią naukową.
21. Koryguje własne błędy, wykorzystując wiedzę językową.	21.

Uwaga:

Aby otrzymać ocenę *dostateczną* trzeba najpierw spełnić wymagania na ocenę dopuszczającą. *Dobry* otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dostateczną. *Bardzo dobry* można otrzymać po spełnieniu wymagań na ocenę dobrą. Uczeń *celujący* bierze udział w konkursach przedmiotowych i literackich, olimpiadach i innych imprezach kulturalnych na terenie szkoły i poza nią oraz w życiu kulturalnym swojego regionu

Uczeń ma prawo:

1. znać zakres materiału przewidzianego do realizacji w bieżącym roku szkolnym,
2. znać z wyprzedzeniem termin pracy klasowej lub sprawdzianu,
3. znać tytuł wyznaczonej do omawiania lektury.
4. Uczeń ma prawo do zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji (nie dotyczy lektur, prac domowych, prac klasowych) dwa razy w semestrze.
5. Uczeń ma prawo do poprawy pracy klasowej, domowej lub odpowiedzi ustnej, z której uzyskał ocenę niedostateczną w terminie ustalonym z nauczycielem języka polskiego.

Uczeń jest zobowiązany do:

1. uczestniczenia w zajęciach lekcyjnych w szkole,
2. uczestniczenia w obowiązkowych zajęciach lekcyjnych pozaszkolnych,
3. przeczytania w wyznaczonym terminie lektur,
4. dostarczania w wyznaczonym terminie prac domowych.
5. Obecność na wyznaczonych wcześniej pracach klasowych jest obowiązkowa.
6. Uczeń ma obowiązek prowadzenia zeszytu i sporządzania notatek z każdej odbytej lekcji.